Na Kerekereˈa Sa Paul Fuana Ngwae Faˈamamana Ki ˈI Galesia

Sa Paul keresia na buka neˈe fuana na ngwae faˈamamana ˈi Galesia ki. Sa Paul nia rao faˈinida, ma ka ˈiri tau goˈo ˈi buri ˈana sa Paul ka faˈasida, kira ka talaˈae kika abula ˈuana rongoˈa fuana ta faˈamanataˈanga matamata laˈu. Ti faˈamanata ˈosoˈoso kira dao toˈona Kristin ki ˈi Galesia, ma kira ka saea kira ke talaˈae fuana dongalana falafala Jiu ki. Taˈi falafala Jiu neˈe ˈolo faˈataˈinia (circumcision). Na Jiu ki faˈamanata neˈe roˈongaˈa ana taki sa Moses ki kwatea ma ngwae ki ka ˈoloˈolo ˈi maana God, ma na ˈolo faˈataˈinia neˈe toto fuana ngwae God ki. Bore ma sa Paul nia faˈamanata sulia na fitoˈonga ana sa Jesus lala neˈe kwate ma ngwae ki kika ˈoloˈolo ˈi maana God. Ma na Anoˈi ru Abu ma na tuaˈa saga, nia na toto neˈe faˈataˈinia kulu ngwae God ki. Kulu ka faˈamamana ana sa Christ Jesus fasi ˈiri kike saga ˈi maana God. God nia fuˈusi ˈoloˈolo akulu noaˈa laˈu osiˈana na roˈongaˈa sulia na taki ki, bore ma osiˈana lala neˈe kulu faˈamamana sa Christ. Roˈongaˈa sulia na taki ki noaˈa kasi totolia neˈe ke faˈa ˈoloˈoloˈa ta ngwae ˈi maana God.

Na ru talingaˈi ki saena buka neˈe:

Fata leˈaleˈanga & 1:1-11

Sa Paul nia niaˈa ta lifurongo mamana & 1:11—2:21

Ngwae ke faˈasaga tualana faˈinia God ˈani faˈamamanaˈanga ana sa Jesus & 3:1—4:31
Maurilana Kristin ki donga kwaitalaˈi ˈanga Anoˈi ru Abu & 5:1—6:18

1-2 Na kerekereˈa neˈe faˈasia nauˈa sa Paul, ma na bara ngwai asina ana sa Christ ki neˈe kira tua faˈinau ˈi neˈe, fuamuˈa ngwae faˈamamana God ki saena abaˈi kula ˈi Galesia. Nauˈa naˈa neˈe ta lifurongo ana sa Jesus. Noaˈa ta ngwae kasi fili nau fuana raoˈa neˈe. Bore ma sa Jesus Christ faˈinia God, na Maˈa neˈe nia taˈea sa Jesus faˈasia na maeˈa, keraˈa lala neˈe fili nau fuana lifurongoˈanga.

3 Nau ku foˈo ˈiri God na Maˈa kia faˈinia sa Jesus Christ na Aofia ke kwaiˈofe amuˈa ma ke kwatea na aroaroˈanga fuamuˈa.

4 Sa Christ ka kwatea niaˈa ˈana talana fuana na taˈangaˈa kia ki fasi ˈiri ke loge kia faˈasia na abula taˈangaˈa ˈoro ki neˈe saena magalia ana kaidaˈi neˈe. ˈUnaˈeri nia roˈosulia na kwaiogaiˈanga God na Maˈa kia.

5 Nau ku oga kuke faˈadufa God tutua firi! ˈIu nia ke ˈunaˈeri.

Taˈi Faˈarongoˈanga Leˈa goˈo

6 Nau ku ˈarefo naˈa ana ru neˈe kamu sasia, osiˈana nia noaˈa kasi tau goˈo muka siki tau naˈa faˈasia God neˈe fili kamu naˈa ˈiri muke tua ˈi olofana na kwaiˈofeˈanga sa Christ, ma niniˈari muka faˈamamana naˈa amuˈa ta faˈamanataˈanga matamata laˈu neˈe ti ngwae kira saea ˈani na Faˈarongoˈa Leˈa.

7 Bore ma na faˈamanataˈanga neˈeri noaˈa laˈu na Faˈarongoˈa Leˈa mamana sulia sa Christ.

Ti ngwae goˈo neˈe kira feo kamu, ma kira ka iliili ˈuana rokisilana na Faˈarongoˈa Leˈa sulia sa Christ.
8 Ma sui bore ˈana diˈia kamiˈa nama ta ˈainsel faˈasia ˈi langi neˈe ke faˈatalo ˈani fuamuˈa ta faˈarongoˈanga neˈe matamata faˈasia tae neˈe kami faˈatalo naˈa ˈani fuamuˈa ˈi naˈo, nia bolo faˈinia God ke ˈui ˈania ngwae neˈeri saena mafula neˈe duˈaduˈa kasi mae.
9 Diˈia ba kami saea ka sui naˈa maˈi ˈi naˈo, ma nau ku saea laˈu fuamuˈa: Diˈia ta ngwae ke faˈataloˈania fuamuˈa ta faˈamanataˈanga neˈe ka matamata faˈasia na tae neˈe kamu faˈamamana ana ka sui naˈa, nia bolo faˈinia God ke ˈui ˈania ngwae neˈeri saena mafula neˈe duˈaduˈa kasi mae.
10 Kaidaˈi nau ku saea alaˈanga neˈeri ki, noaˈa naisi sasi laˈu ˈuana ngwae ki neˈe kike auraˈe nau. Noaˈa liu. Ma nau ku oga lala God ˈana talana neˈe ke auraˈe nau. Diˈia nau ku sasi ˈuana neˈe ngwae ki kika oga nau, ˈirai ma nauˈa noaˈa laˈu ngwae ni rao sa Christ.

Alaˈanga sa Paul sulia kaidaˈi sa Jesus filia fuana lifurongoˈanga

11 Ngwaefuta kina ma ngwaingwaena kina ana sa Christ, nau ku saea fuamuˈa, na Faˈarongoˈa Leˈa neˈe nau ku faˈarongo ˈani, nia noaˈa laˈu ru neˈe talaˈae maˈi faˈasia na ngwae ki.
12 Noaˈa nau kusi ngalia laˈu faˈasia ta ngwae, ma noaˈa ta ngwae kasi faˈamanata nau goˈo ˈani. Bore ma sa Jesus Christ lala neˈe tala faˈataˈinia fuaku.

13 Kamu rongoa taˈifau naˈa sulia na tualaku
maˈi ˈi naˈo, kaidaˈi ba nau ku foˈosia ˈua God
diˈia na Jiu ki kira sasia. Kamu rongoa logo ba
nau ku maˈudua liu naˈa ngwae faˈamamana
God ki, ma nau ku iliili liu ˈuana takalongaˈilada.
14 Kaidaˈi nau ku ˈalako ˈua, ˈorolana na
ngwae Jiu ki neˈe kira ˈalako faˈi nau, nau ku
liufida ˈani roˈongaˈa sulia na faˈamanataˈanga
kami Jiu ki ma sulia na falafala koˈo bora kami
ki.
15 Sui bore ˈana ka ˈunaˈeri, sulia
kwaiˈofeˈanga God ˈi naˈona mala neˈe nau
ku futa, God nia fili nau naˈa fuana raoˈa nia ki.
16 Ma God ka saeleˈa fuana faˈataˈilana na
Ngela nia fuaku, fasi ˈiri nau kui faˈataloˈania
na Faˈarongoˈa Leˈa sulia sa Jesus fuana ngwae
noaˈa laˈu Jiu ki. Ma kaidaˈi God nia ka
faˈataˈinia naˈa Ngela nia fuaku, nau kusi leka
naˈa siana ta ngwae ˈiri nia ka faˈamanata nau.
17 ˈUnaˈeri noaˈa nau ku ˈiri leka ˈalaˈa ˈuana
ˈi Jerusalem fuana lisilana na ngwae neˈe kira
lifurongo etaeta aku ki. Nau ku leka lala ˈaku
ˈuana abaˈi kula ˈi Arabia, sui nau ku oli laˈu
maˈi ˈuana ˈi Damaskas.
18 Sui buri ˈana uulu faˈi ngali ki, nau ku fiˈi
leka ˈuana ˈi Jerusalem fuana lisilana sa Peter,
ma nau ku tua faˈinia sulia na akwala ma lima
asoa.
19 Ma nau ku alaˈa logo faˈinia sa James, na ai
burina na Aofia, bore ma nau noaˈa kusi lisia ti
lifurongo laˈu.

20 Ma na ru neˈe ki taˈifau niniˈa nau ku
keresia kwau fuamuˈa na ru mamana ki taˈifau
goˈo. God ka saiana nau noaˈa kusi soke.

21 ˈI buri, nau ku leka laˈu ˈuana abaˈi kula ˈi
Siria ma ˈi Silisia ki.
22 Ana kaidaˈi neˈeri, na ngwae faˈamamana
sa Christ ki saena abaˈi kula ˈi Judea, noaˈa kira
kasi sai goˈo aku.
23 Kira sai goˈo ˈada ana na alaˈanga neˈe
ti ngwae neˈe alaˈa suli nau kika ˈuri, “Na
ngwae ba maˈudu kia ˈi naˈo ma ka iliili ˈuana
faˈalilana na ngwae faˈamamana sa Christ ki
neˈana. Kaidaˈi neˈe, nia faˈarongo naˈa sulia
sa Christ fasi ˈiri na ngwae ki kika faˈamamana
ana.”
24 Ma osiˈana faˈarongoˈa neˈe kira ka
baˈatafea naˈa God fafia tae ki neˈe nau ku sasiˈi.

2

Na faˈinaˈonaˈo ˈi Jerusalem ki alafafia na faˈamanataˈanga sa Paul

1 ˈI buri ˈana taˈi akwala ma fai faˈi ngali,
nau ku fiˈi oli laˈu ˈuana ˈi Jerusalem faˈinia sa
Banabas, ma nau ku baˈea sa Titus ka leka logo
faˈi keroˈo.
2 God neˈe oga nai leka ˈi neˈeri sulia
faˈataˈinga nia fuaku. Ma ana kaidaˈi nau ku
alaˈa fiku faˈinia na ngwae faˈinaˈonaˈo ki ˈi
Jerusalem taˈifilida, ma nau ku fada leˈa ana
na Faˈarongoˈa Leˈa neˈe nau ku faˈamanata
ˈani fuana na ngwae noaˈa laˈu Jiu ki. Nau
ku faˈarongoa na faˈinaˈonaˈo neˈeri ki sulia
na raoˈa nai taˈifau, ˈiri neˈe kike alafafia, ˈasu
ˈubani nau kutu laga ulafu goˈo ˈaku ana raoˈa
neˈe.

3 Sa Titus na ngwae neˈe tua faˈi nau, nia noaˈa laˈu ngwae Jiu, bore ma ngwae ˈi Grik, ma na faˈinaˈonaˈo ki kira kasi suˈumaˈi nia goˈo fuana na ˈolo faˈataˈinga.
4 Kaimili alaˈa sulia ru neˈe ki, osiˈana ti ngwae neˈe kira kwaiilifaˈi neˈe kira saea kira faˈamamana, kira oga nia ke ˈolo faˈataˈinia nama. Na ngwae neˈeri ki kira leka ago maˈi fuana faˈalilana na fitoˈonga neˈe kami ngali goˈo sa Jesus Christ fuana faˈamaurilamiˈa. Kira oga kike tuaraˈi kaimili fuana roˈongaˈa sulia na taki ki.
5 Ma kami kasi ala goˈo fafia na ngwae ˈosoˈoso neˈeri ki ana ta taˈi kaidaˈi tiˈitiˈi bore, sulia noaˈa kami kasi oga kika faˈalia na mamanaˈanga ana Faˈarongoˈa Leˈa neˈe kamu faˈamamana naˈa.

6 Ma na faˈinaˈonaˈo neˈe ngwae ki alafafida ˈi Jerusalem, noaˈa kira kasi saea goˈo ta ru faolu fuaku sulia faˈamanata ˈanga nau. (Bore ma noaˈa naisi ˈabera goˈo sulia ngwae neˈe ki, neˈe ti ngwae fia kiraˈa ngwae ˈinotoˈa ki. Osiˈana talitoˈona God goˈo neˈe saiana ke saea neˈe ngwae nia ˈinotoˈa.)
7 ˈUnaˈeri na faˈinaˈonaˈo neˈeri ki, taˈi ru neˈe kira tala lisia neˈe God nia kwatea naˈa raoˈa neˈe fuaku fuana na faˈataloˈanga ˈani fuana ngwae noaˈa laˈu Jiu ki, diˈia logo neˈe nia kwatea fuana sa Peter na raoˈa fuana na faˈataloˈanga ˈani fuada Jiu ki.
8 Sulia God neˈe alu nau, nau ku lifurongo fuana ngwae noaˈa laˈu Jiu ki, diˈia logo neˈe nia alua sa Peter ka lifurongo fuada ngwae ˈi Jiu ki.

9 Sa James, ma sa Peter, faˈinia sa John,
neˈe ngwae faˈinaˈonaˈo ki, kira saiana neˈe
God kwatea na raoˈa talingaˈi neˈe fuaku fuana
faˈatalongaˈilana fuana ngwae noaˈa laˈu Jiu ki.
Nia neˈe kwate kira ka sama ana lima ˈoloˈolo
amiroˈo sa Banabas, fasi ˈiri ke faˈataˈinia neˈe
kira alafafi keroˈo ka rao ˈi safitamuˈa ngwae
noaˈa laˈu Jiu ki, ma kira ka rao ˈi safitada ngwae
ˈi Jiu ki.
10 Ma taˈi ru goˈo neˈe kira oga keroˈo ke
manata toˈona na kwaiˈafiˈanga fuana ngwae
dalaˈa ki safitana ngwae faˈamamana God ki ˈi
Jerusalem. ˈIu, ru neˈeri neˈe nau ku ngangata
liu fuana sasilana.

Sa Paul balufia sa Peter

11-13 Kaidaˈi sa Peter dao ˈi Antiok, nia ka fanga
goˈo ˈana faˈinia ngwae neˈe noaˈa laˈu Jiu ki.
Sui, ti ngwae Jiu neˈe sa James baˈeda maˈi kira
ka dao ˈi neˈeri. Na ngwae neˈeri ki manata ˈuri,
“Diˈia noaˈa ta ngwae kasi ˈolo faˈataˈinia, niaˈa
noaˈa laˈu na ngwae mamana sa Christ.” Goˈo
ma, sa Peter noaˈa kasi fanga naˈa faˈinia ngwae
noaˈa laˈu Jiu ki.* Nia sasi ˈunaˈeri duˈungana
neˈe nia maˈu ˈani oli suˈusuˈu ˈanga faˈinia
na ngwae Jiu ki neˈe kira leka maˈi faˈasia ˈi
Jerusalem. Ma ti Jiu neˈe kira faˈamamana logo
ana sa Christ, kaidaˈi kira lisia sa Peter neˈe sasi
ˈunaˈeri, kira ka maˈu logo diˈia sa Peter, ma kira

---

* **2:11-13** Jiu neˈe kira dau sulia na taki sa Moses ki, noaˈa kira kasi fanga fiku faˈinia ngwae neˈe noaˈa laˈu Jiu ki. Kira fia kira ke baˈa sua ana kaidaˈi kira sama toˈona ma kika ˈania na fanga ana ngwae noaˈa laˈu Jiu ki. Levitikus 11; Acts 11

ka ˈiri fanga logo faˈinia ngwae noaˈa laˈu Jiu ki.
Ma sa Banabas bore ka sasi logo sulida.
14 Bore ma kaidaˈi neˈeri, nau ku lisia kira
rora osiˈana noaˈa kira kasi roˈosulia na ma-
manaˈanga ˈana Faˈarongoˈa Leˈa. Ma nau ku
balufia sa Peter ˈi safitana ngwae ˈoro neˈe kira
faˈamamana ki, osiˈana nia rora liu naˈa. Ma
nau ku fata ˈuri fuana, "ˈAeˈo na ngwae ˈi Jiu,
bore ma ˈoko danga naˈa ˈamu ˈani falafala
ngwae ˈi Jiu ki, ma ˈoko tua naˈa ˈamu diˈia ta
ngwae neˈe noaˈa laˈu Jiu ki. Kira noaˈa laˈu
ngwae Jiu ki niniˈa. ˈOko rora liu naˈa kwa neˈe
ˈoko suˈumaˈinia ngwae noaˈa laˈu Jiu ki fuana
roˈongaˈa sulia falafala Jiu ki."

Jiu ki faˈinia ngwae noaˈa laˈu Jiu ki kira mauri duˈungana faˈamamanaˈanga kira

15 Nia mamana naˈa kami futa maˈi ana na Jiu
ki, ma kami noaˈa laˈu na ngwae kwaita ki neˈe
kira kasi donga taki sa Moses ki.
16 Ma kamiˈa Jiu ki saiana neˈe ngwae
ke faˈasaga na tualana faˈinia God ˈani
faˈamamanaˈanga ana sa Jesus Christ, ma noaˈa
laˈu ˈani roˈongaˈa sulia na taki sa Moses ki.
ˈUnaˈeri neˈe kami ka faˈamamana logo ana sa
Christ Jesus fasi ˈiri mike saga ˈi maana God.
God nia fuˈusi ˈoloˈolo amiˈa noaˈa laˈu osiˈana
na roˈongaˈa sulia na taki ki, bore ma osiˈana
lala neˈe kami faˈamamana sa Christ. Osiˈana
na roˈongaˈa sulia na taki ki noaˈa kasi totolia
neˈe ke faˈa ˈoloˈoloˈa ta ngwae ˈi maana God.
17 Ana kaidaˈi neˈe, kamiˈa Jiu ki, kami lulu
ˈuana mauriˈa ana sa Christ ka liufia mala na
roˈongaˈa sulia na taki ki, ma ti Jiu kira saea

kamiˈa ngwae abula taˈa ki naˈa. ˈUri ma, nia fada ˈani sa Christ neˈe kwate kami ka abula taˈa, duˈungana neˈe kami faˈasia dongalana na taki ki? Nia noaˈa kasi ˈunaˈeri laˈu.
18 Bore ma diˈia nau ku oli, ma nau ku faˈamamana laˈu na taki ki neˈe nau ku ˈaila naˈa ˈani, nau ku ˈasi nau naˈa saena na abula taˈangaˈa.
19 Kaidaˈi nau ku tua sulia na taki ki, nau ku lisia fuila noaˈa naisi fitoˈo ana dongalana taki ki fasi ˈiri neˈe nai ˈoloˈolo ˈi naˈona God. Nia neˈe nau ku danga naˈa ˈania na taki ˈiri neˈe nai tua sulia God.
20 God nia ˈado nau faˈinia sa Christ neˈe nia mae ana ˈai rara folo. Nia neˈe nau ku mae naˈa, bore ma sa Christ neˈe tua saena maurilaku. Ma na mauriˈa neˈe nau ku toˈo ana ana kaidaˈi neˈe, nau ku mauri ˈani na faˈamamanaˈanga nau ana na Ngela God. Nia alafe fuaku, ma ka mae fasi ˈiri ke faˈamauri nau.
21 God nia ka alafafi kulu duˈungana na kwaiˈofeˈanga nia. Noaˈa naisi ˈaila ˈania na kwaiˈofeˈanga nia. Ma diˈia ta ngwae ke saga faˈinia God duˈungana na taki ki, nia faˈataˈinia neˈe na maelana sa Christ dalafaˈa goˈo ˈana.

3

Na roˈongaˈa sulia na taki ki nama na faˈamamanaˈanga ana sa Jesus

1 Kamu ngwae ana ˈi Galesia, kamu gwaubaliˈa! Nau ku fada taˈifau naˈa fuamuˈa na maelana sa Jesus Christ ana ˈai rara folo. Bore ma nia diˈia ti ngwae niniˈa feo kamu ˈuana faˈamanataˈanga rora ki!

2 Nau ku oga muke saiana taˈi ru ˈuri: Kamu
ˈiri kwaloa laˈu na Anoˈi ru Abu God osiˈana
neˈe kamu roˈo sulia na taki sa Moses ki, bore
ma duˈungana lala neˈe kamu faˈamamana na
Faˈarongoa Leˈa sulia sa Jesus, ma muke fitoˈo
ana.
3 Kamu gwaubalia liu naˈa. Na Anoˈi ru
Abu neˈe kwate ma ˈoko talaˈae ana mauriˈa
saena tuaˈa faolu, bore ma taˈena kamu ili
ˈuana sasilana na raoˈa Anoˈi ru Abu ki ˈania
ngasingasiˈanga kamu ki talamuˈa.
4 Kamu faˈamanifi liu naˈa osiˈana na fitoˈonga
kamu ana sa Jesus. Diˈia kamu oli faˈasia ma
muka sasi laˈu sulia na taki sa Moses ki, na
fitoˈonga kamu ke funu.
5 Nau ku oga muke malingaˈinia neˈe sulia na
kwaiˈofe ˈanga God, nia kwate sakongaˈi ana na
Anoˈi ru Abu nia fuamuˈa, ma nia ka fulia na
ru ni ˈarefoˈanga ki ˈi safitamuˈa, noaˈa laˈu
duˈungana neˈe kamu roˈo sulia na taki ki, bore
ma sulia lala na fitoˈonga kamu ana sa Jesus.

6 Ma muke manata basi sulia sa Abraham, na
Kerekereˈa Abu ba fata ˈuri, “Nia faˈamamana
ana God, ma God ka alafafia niaˈa ngwae ˈoloˈolo
sulia na faˈamamanaˈanga nia.”
7 Muke saiana sa tai bore ˈana neˈe ke
faˈamamana ana God, niaˈa na ngela sa Abra-
ham.*
8 Na Kerekereˈa Abu nia fata ˈuri maˈi ˈi naˈo,
God ke baˈa fuˈusi ˈoloˈolo ana ngwae noaˈa
laˈu Jiu ki ˈani faˈamamanaˈanga. Ma God ka
faˈarongo ˈani faˈarongoˈa leˈa neˈe fuana sa

---

* **3:7** Ngela sa Abraham fada ˈani taˈi ana ngwae God ki.

Abraham ka ˈuri, “Nau kui baˈa faˈaleˈa na ngwae ki taˈifau sulia ˈaeˈo.”

9 ˈIu, sa Abraham faˈamamana, ma God ka ˈoilakitaˈinia. ˈUnaˈeri logo, sa tai bore ˈana neˈe kira faˈamamana, God ke faˈaleˈada diˈia sa Abraham.

10 Sa tai faˈida bore ˈana neˈe kira manata fasi God nia alafafida neˈe kira saga osiˈana kira roˈosulia na taki ki, kike baˈa ngalia na kwaˈikwaˈinga faˈasia God. Duˈungana neˈe Kerekereˈa Abu ba nia fata ˈuri, “Sa tai bore ˈana neˈe noaˈa kasi ˈidufaˈi roˈosulia na taki ki taˈifau, kike baˈa ngalia kwaˈikwaˈinga faˈasia God.”

11 Ma nia madako liu naˈa noaˈa ta ngwae kasi saga faˈinia God ana na taki ki, sulia na Kerekereˈa Abu nia fata laˈu ˈuri, “Sa tai bore ˈana neˈe kira ˈoloˈolo faˈinia God osiˈana na faˈamamanaˈanga, kike baˈa mauri firi.”

12 Na falafala ana mauriˈa sulia faˈamamanaˈanga noaˈa ˈiri diˈia laˈu na falafala ana dongalana na taki sa Moses neˈe alaˈa ˈuri, “Diˈia ˈoko oga ˈoke dao toˈona mauriˈa osiˈana roˈongaˈa sulia na taki, ˈoke roˈo nama sulia taki aliˈafu God.”

13 Na kwaˈikwaˈinga neˈe ˈita maˈi faˈasia na taki ki, sa Christ nia lafua naˈa faˈasi kia, ma ka ngalia naˈa talana. Sulia neˈe Kerekereˈa Abu ba fata ˈuri, “Na ngwae neˈe kira saungia ˈi tufungana ˈai, nia mae duˈungana nia ngalia na kwaˈikwaˈinga ana God.”

14 Sa Christ nia foli olitaˈi kia faˈasia na kwai matalangaˈinga na taki ki. ˈUnaˈeri neˈe God ka faˈaleˈa logo na ngwae noaˈa laˈu Jiu ki ˈania

na leˈangaˈa neˈe nia eta fataˈa ˈani fuana sa Abraham. Ma kuluˈa taˈifau na ngwae neˈe kulu faˈamamana ki, kuke toˈo logo ana na Anoˈi ru Abu sulia na faˈamamanaˈanga neˈe.

Na taki ki faˈinia na fata alangaˈinga God

15 Ngwaefuta ma ngwaingwaena nau kina ana sa Christ, nau ku fata ˈani na manataˈanga ana na Kerekereˈa Abu ka sui naˈa, niniˈari nai fada laˈu na alangaˈinga neˈe ˈania na manataˈanga ana ngwae sulia kaidaˈi ki. Diˈia ro ngwae ki kera sasi ta alangaˈinga, noaˈa taˈi kasi rokisia naˈa ta kula ana nama noaˈa keraˈa kasi ˈoia laˈu alangaˈinga neˈeri. Na alangaˈinga neˈe ni diˈia logo na alangaˈinga neˈe leka maˈi faˈasia God fuana sa Abraham faˈinia ˈalako nia.

16 ˈIu, God nia fata alangaˈi faˈinia sa Abraham ma na ˈalako nia. Na Kerekereˈa Abu noaˈa kasi fata laˈu ˈuri, “Na ˈalako ˈoe ki,” neˈe fadalana na ngwae ˈoro ki. Bore ma nia ka alaˈa lala ˈuri, “Na ˈalako ˈoe,” neˈe fadalana taˈi ngwae goˈo, ma nia naˈa neˈe sa Christ.

17 Na fadalana na fatalaku neˈe ˈuri: God nia eta faˈangasia na fau alangaˈinga faˈinia sa Abraham, ma ka alangaˈi logo nia ke baˈa faˈamamana. Nia neˈe na taki neˈe God nia kwatea fai talangaˈi ma uulu akwala faˈi ngali naˈa ˈi buri ˈana, nia ˈafitaˈi liu ka muusia na alangaˈinga neˈe God alangaˈi ˈani fuana sa Abraham.

18 Si diˈia God kwatea ru leˈa ki fuaka duˈungana neˈe kulu roˈosulia na taki ki, ˈirai noaˈa nia kasi kwatea sulia na fata alangaˈinga nia. Bore ma osiˈana na alangaˈinga nia, nia neˈe

God ka kwate sakongaˈi ana ru leˈa ki fuana sa
Abraham.
19 Faˈuta neˈe God ka kwatea na taki ki?
God kwatea na taki ki laˈu ˈi burina alangaˈi
ˈanga nia, fasi ˈiri ke faˈataˈi madako ana abula
taˈangaˈa ki, leleka ka dao ˈana asoa neˈe ˈalako
sa Abraham, sa Christ, neˈe God fata alangaˈi
ˈani ke dao maˈi ana. God neˈe kwatea na ˈainsel
ki ˈiri kike kwatea na taki ki fuana sa Moses.
Ma sa Moses neˈe na ngwae ni ngali alaˈanga,
duˈungana nia neˈe ngalia maˈi na taki ki, ma
ka kwatea fuana na ngwae ki.
20 Bore ma kaidaˈi God nia fata alangaˈi fuana
sa Abraham, nia kasi oga naˈa ta ngwae ni ngali
alaˈanga, osiˈana nia sasia naˈa ru neˈeri taˈifilia.

Na ru neˈe taki ki leka maˈi fuana

21 ˈUri ma na taki sa Moses ki nia ˈiri alafafia
na fata alangaˈinga God ki? Noaˈa liu! Si diˈia
God nia kwatea na taki neˈe ka faˈamauria na
ngwae ki, ˈirai na ngwae ki kike roˈosulia, ma
kike saga naˈa ˈi maana God.
22 Bore ma, na Kerekereˈa Abu nia saea neˈe
ngwae ki taˈifau kira oga abula taˈangaˈa, ma
noaˈa kira kasi bolo naˈa faˈinia daua sulia
na taki ki. ˈUnaˈeri neˈe God ka kwatea na
fata alangaˈinga ˈania na mauriˈa firi fuana na
ngwae neˈe kira faˈamamana ana sa Jesus Christ
ki.
23 ˈI naˈona mala na kaidaˈi neˈe
faˈamamanaˈanga ana Jesus Christ nia dao maˈi,
God nia goni kulu Jiu ki olofana na taki sa Moses
ki, leleka ka dao ana kaidaˈi God nia faˈataˈinia
na tala faolu sulia na faˈamamanaˈanga ana sa
Christ.

24 Na taki ki ka lia suli kulu leleka ka dao ana
kaidaˈi sa Christ nia dao maˈi. ˈUnaˈeri burina
sa Christ nia dao naˈa, kuke saga ˈi maana God,
osiˈana na faˈamamana lana.
25 ˈIu, ma na taki ki noaˈa kasi lia naˈa
suli kia ˈi niniˈari, osiˈana kaidaˈi fuana
faˈamamanaˈanga ana sa Christ nia naˈa faˈi kia.

Na ngwae faˈamamana ana sa Jesus ki kira ngela God ki naˈa

26 Kamuˈa taˈifau neˈe ngela God ki naˈa,
duˈungana na faˈamamanaˈanga kamu ana sa
Christ Jesus.
27 Kamu siuabu taˈifau naˈa ka faˈataˈinia neˈe
kamu ˈado naˈa faˈinia sa Christ, ˈunaˈeri neˈe
mauriˈanga kamu ke diˈia naˈa sa Christ.
28 Nia neˈe, ka noaˈa naˈa ta mataliˈanga
ˈi safitana na ngwae ˈi Jiu ki ma na ngwae
noaˈa laˈu Jiu ki, ma na ngwangwane ki faˈinia
na kini ki, ma na ngwae rao ˈoˈo ki faˈinia
ngwae neˈe noaˈa ta ngwae kasi ˈaˈana fuada ki.
Kamuˈa taˈifau, kamu bolo goˈo ˈi maana God,
duˈungana kamu tua ˈani fikuˈa faˈinia sa Christ
Jesus.
29 Osiˈana kamuˈa neˈe ngwae sa Christ ki
naˈa, ˈunaˈeri kamuˈa logo neˈe ngela ana
kwalafa sa Abraham ki, ma muke baˈa ngalia
faˈaleˈa ˈanga God nia fata alangaˈiniˈi fuana sa
Abraham.

4

1 Nau ku oga nai taˈi fada madakola laˈu ana
ru neˈe nau ku fata sulia, diˈia ta ngwae nia
toˈo ana ta ngela, nia ke baˈa kwatea ru nia ki

ta'ifau fuana. Bore ma ana kaida'i ne'e ngela ne'eri nia ti'iti'i 'ua, nia di'ia ta ngwae rao go'o 'ana, osi'ana noa'a nia kasi 'a'ana 'ua fuana lia'a sulia na alu ru'anga nia ki talana.

2 Kaida'i nia ti'iti'i 'ua, ti ngwae ne'e kira lia sulia alu ru'anga fuana, leleka ka dao ana kaida'i ne'e ma'a nia 'olea.

3 Nia 'una'eri logo, 'i na'o ma'i ana kaida'i kami Jiu ki 'iri fa'amamana 'ua ana sa Christ, kami ro'o lala sulia na taki ki ana tua'a saena magalia, di'ia ta ngwae rao 'o'o ne'e nia rao go'o sulia fatalana na gwaunga'i nia.

4 Ma ana kaida'i ne'e God nia 'olea nia dao na'a ma'i, nia kwatea ma'i Ngela nia 'i saena magalia. Nia ka ngwae'a, ma ka futa ana kini, ma nia ka ro'osulia na taki kami Jiu ki.

5 Nia ka sasi 'una'eri fasi 'iri ke logea sa tai fa'ida ne'e na taki ki dau fafida, 'iri ke kwatea kulu'a na ngela God ki.

6 Osi'ana ne'e kulu'a na ngela God ki na'a, nia kwatea na Mango'i ru Ngela nia ka tua saena na maurilakulu. Ma na Mango'i ru nia ka kwate kuke fo'o 'uri, "Ma'asi 'ae, Ma'asi 'ae."

7 Ma kamu noa'a la'u na ngwae rao 'o'o ki. Bore ma kamu'a na ngela gwaumauri God ki na'a. Ma osi'ana ne'e kamu ngela gwaumauri nia ki na'a, nia ke ba'a kwatea ru ki ta'ifau ne'e nia alua fuana kwatelana fuana na ngela nia ki.

Sa Paul manata 'abera fuana ngwae 'i Galesia ki

8 Ana kaida'i noa'a kamu kasi sai 'ua ana God, ru matamata ne'e noa'a la'u god mamana ki ne'e kira gwaunga'i fafia maurilamu'a.

9 Bore ma ana kaidaˈi neˈe naˈa, kamu sai
naˈa ana God nama nau ku fata ˈuri, God sai
naˈa amuˈa. ˈUri ma faˈuta laˈu neˈe muka oli,
muka roˈo laˈu sulia na taki ki ana tuaˈa saena
magalia? Ru neˈeri ki noaˈa kasi fulia goˈo ta ru
leˈa fuamuˈa. Ma faˈuta neˈe kamu ka oga laˈu
raoˈa fuada?
10 Nau ku rongoa kwau neˈe kamu dau sulia
na ru neˈe taki Jiu ki saea fuana faˈadoelana asoa
ana Sabat ki, ma na fafangaˈa ana madamo faolu
ki, ma na kaidaˈi talingaˈi ki saena faˈi ngali ki.
11 Nau ku manata ˈabera liu ˈani kamu, ˈasu
ˈubani na raoˈa niniˈa nau ku sasia fuana
ˈafilamuˈa fuana daoˈa toˈona na mauriˈa faolu
kata fiˈi funu.
12 Ngwaefuta kina ma ngwaingwaena kina ˈae,
nau ku amasi kamu, muke sui naˈa faˈasia na
roˈongaˈa sulia na taki sa Moses ki, diˈia logo
nini nau ku sui naˈa faˈasia. Duˈungana neˈe
nau ku sui naˈa faˈasia taki sa Moses ki, diˈia
logo neˈe kamu sui faˈasiˈi ˈi naˈo.

Asoa sui toli ki, kamu ˈiri sasia goˈo ta ru rora
aku.
13 Kamu sai logo ana kaidaˈi ba nau ku faˈatalo
ˈania na Faˈarongoˈa Leˈa fuamuˈa, nau ku
mataˈi ba, bore ma nia niniˈa kosi nau ˈiri nai
faˈatalo ˈani Faˈarongoa Leˈa fuamuˈa.
14 Ma sui bore ˈana nau ku mataˈi, ma nau ku
kwatea ˈafitaˈiˈanga doe fuamuˈa, noaˈa kamu
kasi manata taˈa goˈo fuaku, ma kamu kasi ˈaila
goˈo ˈani nau. Ma kamu kwalo nau ka diˈia neˈe
kamu kwaloa logo ta ˈainsel faˈasia God nama sa
Christ Jesus talana naˈa.
15 Ma ana kaidaˈi neˈeri, kamu saeleˈa liu. Nau

ku saiana neˈe na kwaima ˈanga kamu fuaku nia gwaˈi linga. Diˈia nau ku gania bore maamuˈa fuana ˈafilaku, kamu kasi luia goˈo faˈasi nau. ˈUri ma na saeleˈa ˈanga ba kamu, nia naˈa ˈi faˈi niniˈa?

16 ˈUri ma kulu malimaeˈa laˈu ˈi safitakulu, duˈungana nau ku fata ˈani mamanaˈanga niniˈari?

17-18 Nia leˈa liu fuana ta ngwae ka fata liana ti ai matamata diˈia nia sasi fuana leˈangaˈa. Nia mamana liu, ma noaˈa laˈu ana kaidaˈi niniˈa nau ku tua goˈo faˈi kamu, bore ma ana kaidaˈi nau ku tua tau logo faˈasi kamu. Ma na ngwae ba kira rao ngangata fuana rokisilana na Faˈarongoˈanga Leˈa, kira oga liu kike fata liamuˈa, bore ma noaˈa nia kasi leˈa goˈo fuamuˈa. Taˈi ru neˈe kira oga naˈa neˈe muke tua matali amuˈa faˈasi nau, fasi ˈiri kira goˈo neˈe muke dongada.

19 Ngela nau kina ˈae ana sa Christ, na manataku nia fii liu laˈu suli kamu, diˈia ta kini nia karangi ka faˈafuta ngela nia. Na fiiˈa neˈe noaˈa kasi sui leleka ka dao ana asoa neˈe muke faˈamamana goˈo ana sa Christ taˈifilia.

20 Ana kaidaˈi neˈe, nau ku oga liu nai tua faˈi kamu, ˈiri neˈe naisi alaˈa ngasingasiˈa laˈu ˈuri fuamuˈa. Nau ku kina naˈa ta ru neˈe nai saea laˈu fuamuˈa!

Sa Paul fata sulia ˈi Hega faˈinia ˈi Sera

21 Nau ku saefilo kamu basi, tai amuˈa neˈe oga roˈongaˈa sulia na taki ki ˈiri nia ke mauri, ˈUri ma kamu sai leˈa naˈa ana tae neˈe taki ki saea?

22 Na Kerekereˈa Abu saea sa Abraham toˈo
ana ro ngela ngwane ki. Ta ngela, sa Ishmael,
nia futa ana kini ni rao ˈoˈo ˈi Hega. Ma ta ngela,
sa Aesak, nia futa ana ˈi Sera kini aloge, ma nia
naˈa neˈe ˈafe sa Abraham.
23 Sa Ishmael, na ngela neˈe futa ana ˈi Hega,
na kini rao ˈoˈo, nia futa diˈia goˈo ˈana na ngela
ki taˈifau. Bore ma sa Aesak, na ngela neˈe
futa ana ˈi Sera, na kini neˈe nia aloge, nia futa
sulia na alangaˈinga neˈe God sasia faˈinia sa
Abraham.

24 ˈUnaˈeri neˈe nai fada fulilana na ru neˈe ki
ˈani na tarifulaˈa. Na ro kini neˈe ki diˈia ro fau
alangaˈinga ki neˈe God nia sasi faˈinia ngwae
nia ki. ˈI Hega diˈia na fau alangaˈinga ana na
taki neˈe fuli gwauna na ua ˈi Saenae saena abaˈi
kula ˈi Arabia, kula neˈe God kwatea na taki ki
fuana sa Moses ana. Na ngwae neˈe kira donga
na alangaˈinga ana taki, kira goˈo neˈe rao ˈoˈo ˈi
olofana na taki. Ma nia diˈia ˈi Hega na kini rao
ˈoˈo neˈe, nia taˈi filia ke baˈa alua ngela neˈe
kira rao ˈoˈo ki.
25 Ma ˈi Hega neˈe nia uu ˈani na ngwae ˈi
Jerusalem ˈi taˈena, osiˈana neˈe kira tua goˈo
ˈada fuana raoˈa fuana taki sa Moses ki.
26 Bore ma ˈi Sera neˈe uu ˈani Jerusalem ˈi
langi. Nia aloge, ma nia diˈia teˈa fuaka ngwae
neˈe kulu fitoˈo ana sa Jesus ki.
27 Na ru neˈeri neˈe sa Aesea nia fata sulia
saena na Kerekereˈa Abu ka ˈuri, “Na kini neˈe
kamu ˈabaraˈa ki, ma noaˈa kamu kasi sai goˈo
ana ˈua na nonifiiˈa ana ngela, muke saeleˈa, ma
muke ako saeleˈa amuˈa. Sulia na kini neˈe araˈi
nia faˈasia, nia toˈo ana ngela ˈoro ka liufia na

kini neˈe na araˈi nia tua faˈinia.”✡
28 Ngwaefuta nau kina ma ngwaingwaena
kina, kamuˈa neˈe ngela God ki sulia na
alangaˈinga nia, diˈia sa Aesak ba nia futa ana ˈi
Sera, duˈungana God alangaˈi fuana sa Abraham.
29 Ana kaidaˈi neˈeri, sa Ishmael, na ngela
ˈi Hega neˈe nia futa maˈi diˈia na ngela ki
taˈifau goˈo ˈana saena magalia, nia maˈudua
sa Aesak na ngela ˈi Sera, neˈe futa sulia na
ngasingasiˈanga ana Anoˈi ru Abu God. Ma nia
ka ˈunaˈeri logo ana kaidaˈi neˈe, na ngwae neˈe
kira rao fuana taki ki, kira maˈudu kulu ana
kaidaˈi neˈe.
30 ˈUri ma na Kerekereˈa Abu nia fata faˈuta
baniˈa? Nia fata ˈuri ba, “Ifulani na kini rao ˈoˈo
neˈe faˈinia na ngela nia, kira ke leka tau kwau
ˈada. Duˈungana na ngela kini rao ˈoˈo neˈe
noaˈa kasi totolia ke ngalia ta ru ana toˈoruˈa
maˈa keraˈa, sulia na ru ki taˈifau neˈe fuana
sa Aesak na ngela neˈe futa sulia na alangaˈinga
neˈe nia aloge.”
31 Ngwaefuta kina ma ngwaingwaena kina ˈae,
nia ˈunaˈeri logo, kuluˈa noaˈa laˈu ngela ˈi Hega
ki neˈe kulu rao ˈoˈo olofana na taki. Kuluˈa
ngela ˈi Sera ki lala, osiˈana kulu fitoˈo ana sa
Jesus.

5

Sa Christ nia loge kia taˈifau

1 Sa Christ neˈe nia loge kia naˈa, fasi ˈiri kuke
tua saka dola naˈa. ˈUnaˈeri muke uu ngasi, ma
muke tua naˈa diˈia na ngwae neˈe kira aloge ki,

✡ **4:27** Aesea 54:1

ma ka noaˈa laˈu na ngwae ni rao ˈoˈo ki fuana taki sa Moses.

2 Sailinga basi! Nauˈa sa Paul, nau ku alaˈa kwau fuamuˈa, diˈia neˈe kamu ˈolo faˈataˈinia fasi ˈiri muke saga ˈi naˈona God ma muke mauri, noaˈa liu sa Christ kasi faˈamauri kamu goˈo.
3 Nau ku fata totongaˈi laˈu fuana ta ngwae neˈe alaˈania fuana ˈolo faˈataˈinga, nia ke sasi nama sulia na taki laˈulaˈu sa Moses ki.
4 Sa tai amuˈa neˈe kira iliili ˈuana sagaˈa ˈi maana God ˈani roˈongaˈa sulia na ru neˈe na taki ki saea, kike baˈa tua matali naˈa faˈasia sa Christ, ma kike foˈada talada naˈa faˈasia na kwaiˈofeˈanga God.
5 Bore ma Anoˈi ru Abu kwatea kulu ka manata toˈo neˈe God ke alafafi kulu, osiˈana fitoˈonga kulu ana sa Christ.
6 Duˈungana kaidaˈi neˈe kulu ˈado naˈa faˈinia sa Christ Jesus, ma diˈia ta ngwae nia ka ˈolo faˈataˈinia nama noaˈa kasi ˈolo faˈataˈinia, nia noaˈa kasi matamata goˈo. Na ru ˈinotoˈa lala neˈe na fitoˈonga ˈoe neˈe kwatea ma ˈoko alafe fuana ngwae ki taˈifau.

7 ˈI naˈo maˈi, faˈamamanaˈanga kamu ana sa Jesus nia leˈa liu. Bore ma taˈena, ta ngwae nama niniˈa balilia manatamuˈa ka ˈuri naˈa faˈasia na faˈamanataˈanga mamana neˈe.
8 God noaˈa kasi sasi ˈunaˈeri, duˈungana nia neˈe fili kamu ˈiri muke faˈamamana ana sa Christ.
9 Bore ma ta kala faˈamanataˈanga rora tiˈitiˈi neˈe nia ˈi safitamuˈa ke sifolia kamuˈa taˈifau,

di'ia ta kala isi ti'iti'i ba nia ke sifolia ka'aka'a
ana beret ta'ifau.
10 Nau ku manata to'o ne'e noa'a kamu kasi
fa'amamana ana fa'amanata'anga rora ne'ana,
osi'ana ne'e kulu ratai na'a fa'inia sa Christ
'ani fito'onga. Ma sa tai mo* nini'a kwatea na
manata 'abera'anga fuamu'a, nau ku saiana, nia
ke ba'a ngalia na'a kwa'ikwa'inga fa'asia God.
11 Ngwaefuta nau kina, nau noa'a kusi fa'atalo
'ani ne'e ngwae ke 'olo fa'ata'inia nama, sui
bore 'ana ti ngwae saea ne'e nau ku sasi
'una'eri. Sulia di'ia nau ku fa'amanata 'una'eri,
ma fa'uta mo ne'e na ngwae Jiu ki kika fa'akaisi
nau go'o 'ada re? Bore ma kira saeta'a fuaku,
du'ungana nau ku fata sulia na maelana sa
Christ ana 'ai rara folo fuana fa'amaurilana na
ngwae ki.
12 Ti ngwae kira kwatea manata 'abera'anga
fuamu'a ana fa'amanata'anga kira ki sulia na
'olo fa'ata'i 'anga. Sali kira fia fasi God nia
saele'a fafia kaida'i kira 'olo fa'ata'inia, di'ia
'una'eri, fa'uta ne'e kira kasi tala falasida
daofa'i liu go'o re?
13 Ma kamu'a ngwaefuta nau ki, God nia
fili kamu na'a 'iri muke sakadola'a fa'asia na
taki sa Moses ki. Sui bore 'ana kamu ka tua
sakadola'a 'una'eri, noa'a kamu kasi manata
'uri fasi nia le'a go'o 'ana fuana muke ro'osulia
na kwaiogai'anga ta'a ki ana nonimu'a. Bore ma

* **5:10** Sa tai mo fadalana ne'e ta ngwae fa'ina'ona'o saena lalusae 'i Galesia. Sali sa Paul fata 'ani ala'anga ne'e, "sa tai mo" 'iri ka fa'ata'i 'uana ta ngwae fa'ina'ona'o ana fikuta'i fa'amamana 'i Galesia, bore ma noa'a nia kasi talingani la'u satana.

kamu sakadola naˈa ˈiri muke alafe fuamuˈa, ma
muke ˈafi kamu kwailiu.
14 Sulia na taki sa Moses ki taˈifau kira fikua
goˈo ana taˈi taki neˈe ˈuri, “ˈOke alafe fuana
ngwae ki taˈifau ka diˈia logo neˈe ˈoko alafe
fuamu talamu.”
15 Bore ma si diˈia kamu tua muka fuˈali
kamu diˈia na ru mauri kwasi ki, ˈirai ma kamu
faˈanonifii kamu kwailiu. Muke lia leˈa ana, ˈasu
ˈubani muka fiˈi takalongaˈi kamu kwailiu.

Na Anoˈi ru Abu faˈinia na kwaiogaiˈanga ˈana noni

16 Nau ku fata ˈuri: Diˈia kamu alaˈania na
Anoˈi ru Abu God ka talaˈia na mauri lamuˈa,
muke tua faˈasia na kwaiogaiˈanga taˈa ana
noni.
17 Duˈungana na kwaiogaiˈanga ana noni nia
fuˈalia na ru neˈe na Anoˈi ru Abu nia oga, ma
na Anoˈi ru Abu ka ˈaila logo ˈani na ru neˈe
noni nia oga. Na ro ru neˈe kiri kira malimaeˈa
adaroˈo kwailiu. Nia ka faˈataˈinia neˈe, diˈia na
Anoˈi ru Abu nia talaˈi kamu, nia ˈafitaˈi fuana
muke sasi ta ru bore ˈana neˈe kamu oga sasilana
fuana faˈatolilana kwaiogai ˈanga taˈa ana noni.
18 Diˈia na Anoˈi ru Abu nia talaˈi kamu naˈa,
na taki faˈasia sa Moses ki noaˈa kasi gwaungaˈi
naˈa fafi kamu.
19 Kulu saiana na ru taˈa ˈuri ki neˈe ˈita maˈi
faˈasia na kwaiogaiˈanga taˈa ana noni: ˈusuˈa,
ma manata bulibuliˈanga, ma kui laelaeˈanga.
20 Ma foˈosilana nunuˈi ru kala ki, ma raoˈa
ˈani ˈilalaˈanga ma kelemaˈanga ki. Ma na mal-
imaeˈanga fuana fuˈanga ki, ma fata faˈalilana
ngwae ki, ma kwaimamagolai ˈanga ki, ma

balubaluˈanga ki, ma tuaˈa ˈani ogalaˈanga ki,
ma tuaˈa ˈani barangisiˈanga ki, ma saetaˈanga
fuada kwailiu,
21 ma ˈugaˈa ki, ma kwaˈufilana ru neˈe ke
burasia ngwae, ma masaˈa ˈani ngwaˈe ngaˈa
taˈa ki, ma sasilana logo ru rora ˈoro ˈunaˈeri
ki. Nau ku faˈabasu kamu diˈia ba nau ku saea
ˈi naˈo, sa tai faˈida neˈe kira sasia ru ˈunaˈeri
ki, noaˈa kira kasi totolia ruˈungaˈa ˈi saena na
tuaˈa neˈe God ke gwaungaˈi fafia.
22 Bore ma na Anoˈi ru Abu nia kwatea fuana
ngwae ki na alafe ˈanga, na saesaeleˈa ˈanga,
na aroaroˈanga, na mabe ˈanga tau, na sasi
leˈangaˈa, na leˈangaˈa, na abula mamana ˈanga,
23 na abula enoeno ˈanga, ma na dauˈa fafia
kwaiogai ˈanga ana noni. Diˈia kamu sasi mo
sulia na ru neˈeri ki, noaˈa kamu kasi ˈoia goˈo
ta taki.
24 Ma na ngwae neˈe kira toˈo naˈa ana sa
Christ Jesus saena maurilada ki, kira foto naˈa
fafia na kwaiogaiˈanga taˈa lilisu kira ki ana ˈai
rara folo.
25 Osiˈana na Anoˈi ru Abu nia kwatea
naˈa mauriˈa faolu fuaka, nia leˈa fuana kuke
roˈosulia nama na kwaitalaˈi ˈanga nia saena
maurilaka.
26 Alu noaˈa kulu kasi tua ˈani naunauˈanga,
nama suraduˈanga, nama ˈugalilaka kwailiu.

6

Kwaiˈafiˈanga fuamuˈa kwailiu

1 Ngwaefuta ma ngwaingwaena nau kina ˈae,
diˈia ta ngwae neˈe kamu dao toˈona nia sasia

ta rora'a, sa tai amu'a ne'e na Ano'i ru Abu nia
tala'ia, nia ke olita'inia ma'i fa'asia na ta'anga'a
nia. 'Oke fata sarafa'i fuana, ma 'oko madafi 'oe
logo 'asu 'ubani 'oko fi'i sasi logo ta rora'a di'ia
nia'a.
2 Ma muke 'afia sa tai bore 'ana ne'e nia
to'o ana ta 'afita'i'anga. Ma kaida'i kamu sasi
'una'eri, kamu ro'osulia na'a na fa'amanata
'anga ne'e sa Christ nia kwatea ma'i.
3 Di'ia ta ngwae nia saea nia ta ngwae 'inoto'a,
ma nia kasi 'afia go'o ta ngwae, nia soke nia go'o
'ana talana. Nia noa'a la'u na ngwae mamana.
4 Alu ta'i ta'i ngwae'a amu'a muke filo le'a
ana na abula'anga kamu ki talamu'a. Ma nia
ka manata sulia na abulalana nia le'a nama
noa'a. Ma di'ia abulalana nia le'a, bolo fa'inia
nia ke fata le'a ana talana. Bore ma nia
kasi fa'abolota'inia abulalana talana fa'inia ab-
ulalana ta ngwae matamata la'u.
5 Osi'ana nia 'una'eri ta'i ta'i ngwae'a akulu
nia ke tagi sulia abulalana talana.

6 Na ngwae ne'e fa'amanata kamu su-
lia fatalana God, bolo fa'inia muke kwatea
nama na kwai'afi'anga ki fuana osi'ana na
fa'amanata'anga le'a ne'e.

7 Noa'a kamu kasi manata rora la'u 'amu'a
sulia na ru nini'a nau ku saea: 'Afita'i liu ta
ngwae ka sofonga'inia ta ru fa'asia God. Na
ngwae ke ngalia nama na kwaiara'anga nia
fa'asia God du'ungana ru ne'e nia sasi'i ki, ka
di'ia ne'e ngwae ka loia nama fufua'i ru ki ana
ru nia fasi'i ki.
8 Di'ia nia kasi mango fa'asia sasilana na ru
ta'a ne'e na nonina oga'i ki, nia ke ba'a maelia.

Bore ma, diˈia nia sasia na ru neˈe Anoˈi ru Abu nia ogaˈi ki, na Anoˈi ru Abu ke kwatea mauriˈa firi fuana.
9 Noaˈa kulu kasi noni maruku fuana sasilana raoˈa leˈa ki. Osiˈana diˈia kulu noni mabe fuana sasilana ru leˈa ki, faˈi asoa neˈe God nia filia ke baˈa dao maˈi, kuke baˈa ngalia kwaiaraˈanga kulu ki faˈasia God.
10 ˈUnaˈeri neˈe kaidaˈi kulu naˈa fuana ˈafilana ngwae toˈo ana boˈoboˈo ˈanga ki neˈeriˈa, ma tasa naˈa fuana na bara ngwai asina neˈe kira faˈamamana ana sa Christ.

Alaˈanga ˈisi ki

11 Lisia basi na kerekereˈa doe niniˈa nau ku keresia kwau fuaumulu ˈani limaku talaku.
12 Na ngwae neˈana kira sasi ˈuana na suˈumaˈilamuˈa fuana na ˈolo faˈataˈinga, kira oga faˈasaeleˈa lana ngwae Jiu ki ˈani dongalana taki fuana ˈolo faˈataˈinga. Kira oga ˈole lamuˈa, duˈungana kira maˈu ˈani na ngwae neˈana ki neˈe kira faˈanonifiiˈa na ngwae neˈe kira alaˈa sulia na maelana sa Christ ana ˈai rara folo.
13 Ma na ngwae neˈe kira ˈolo faˈataˈinia ki bore, noaˈa kira kasi roˈo goˈo sulia na taki sa Moses ki. Bore ma kira oga fasi muke ˈolo faˈataˈinia nama, fasi ˈiri kike fata baˈalafe ˈi maana ngwae Jiu ki fafia neˈe kamu alaˈani kamu fuana ˈolo faˈataˈinga.
14 Aia, ma nauˈa talaku, nau ku fata baˈalafe mala ˈaku sulia na ru na Aofia kia sa Jesus Christ nia sasia ana ˈai rara folo. Osiˈana maelana sa Christ ana ˈai rara folo, noaˈa naisi oga falafala taˈa ki saena magalia neˈe ngwae noaˈa kira kasi faˈamamana ana sa Christ ki neˈe kira ogaˈi. Ma

kiraˈa bore noaˈa kira kasi oga logo na ru nau ku ogaˈi ki sulia na faˈamamanaˈanga nau.
15 Ma nia noaˈa kasi matamata goˈo diˈia ta ngwae ka ˈolo faˈataˈinia, nama ka noaˈa kasi ˈolo faˈataˈinia. Bore ma na ru talingaˈi neˈe tuaˈa naˈa ˈani mauriˈa faolu neˈe God nia kwatea maˈi.
16 Ma fuana sa tai faˈida neˈe kira leka sulia na faˈamanataˈanga neˈe saena mauri-lada, God ke kwatea na aroaroˈanga ma na kwaimanataiˈanga ke tua faˈinida, osiˈana kira ngela mamana nia ki naˈa.
17 ˈUnaˈeri, na alaˈanga ˈisi nau naˈa fuamuˈa nia ˈuri, alu noaˈa ta ngwae kasi kwatea laˈu ta ˈafitaˈiˈanga fuaku, duˈungana neˈe na sibasiba ˈi noniku ki faˈataˈinia naˈa neˈe nauˈa na ngwae rao sa Jesus.
18 Ngwaefuta ma ngwaingwaena nau kina ˈae, nau ku amasia na Aofia kia sa Jesus Christ fuana kwaiˈofeˈanga nia ma na ˈoilakiˈanga nia ke tua faˈi kamu taˈifau. ˈIu nia ke ˈunaˈeri.

Fau Alanga'inga Faolu Ana Ala'anga Kwara'ae

The New Testament and Genesis in the Kwara'ae language of the Solomon Islands

Niu Testament na Stat long langguis Kwara'ae

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kwara'ae

Translation by: SITAG

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-11-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
100e8c4b-3c10-5adf-8b7e-9b5cdcfb9b38